

TWEE GEWELDIGE BOEKEN VOOR BRUGKLASSERS

Fictie en non-fictie voor de onderbouw

Marjolijn Hof. (2013). *De regels van drie*. Amsterdam/Antwerpen: Querido. Isbn 978 90 451 1476 7, € 13,95, 120 blz.

Jan Paul Schutten. (2013). *Het raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes* uit *Driel*. Haarlem: Gottmer. Isbn 978 90 257 5346 7, € 19,95, 160 blz.

Marjolijn Hof en Jan Paul Schutten, twee gerenommeerde auteurs, schreven met *De regels van drie* en *Het raadsel van alles wat leeft en de twee stinksokken van Jos Grootjes* uit *Driel* twee geweldige boeken die met name geschikt zijn voor de brugklasleerling. Ik zet ze langs deze weg graag voor u voor het voetlicht.

De regels van drie

Opi Kas, de overgrootvader van de tweeling Linde en Twan, woont al jaren in IJsland. Hij leefde daar ooit een leven als visserman. Hij bewoont een oud krakemikkig huisje en is helemaal op zichzelf aangewezen. Zijn gezondheid laat hem echter in toenemende mate in de steek. Mag het ook als je dik over de negentig bent? Svanna, een buurvrouw, helpt hem daarom zo goed en zo kwaad als het gaat. Maar ze heeft besloten dat het zo niet langer kan en ze heeft zijn Nederlandse familie ingelicht. En dus zijn opa's dochter, zijn kleindochter en de twee achterkleinkinderen naar IJsland gereisd met het doel hem mee te nemen naar Nederland.

Dat ziet opi Kas helemaal niet zitten. Hij laat zijn achterkleinzoon weten dat hij niet van plan is te eindigen in een verzorgingstehuis of ziekenhuis. Hij wil baas zijn over zijn eigen leven. Bovendien: zo lang heeft hij niet meer! Opi heeft een plan. En Twan moet hem daarbij helpen. Hij wil op een onbewaakt moment de naburige bergen in trekken om daar te sterven.

Langzaam wint hij het vertrouwen van zijn achterkleinzoon. Het zijn de mannen die samenzweren tegen de takketrutten. Het geheim drukt zwaar op het geweten van Twan en hij besluit een van de takketrutten, zijn tweelingzus, in vertrouwen te nemen. Die geeft zich schoorvoetend gewonnen. Vanaf dat moment spannen de kinderen met hun overgrootvader samen en worden in het geheim voorbereidingen getroffen voor de vlucht.

Zie hier in grote lijnen het verhaal zoals Gouden Griffel-winnares Marjolijn Hof het vertelt in *De regels van drie*. De titel van het boek verwijst naar een belangrijke regel in *Het Grote Survival Handboek*, dat Twan als een soort bijbel voortdurend bij zich draagt. Een mens neemt meestal binnen drie seconden een besluit. Daar hangt je leven van af. Tegen beter weten in leest Twan zijn overgrootvader geregeld voor uit het *Handboek*. Stel je toch eens voor: de tips kunnen hem straks in de zombiebergen, zoals Twan het loerende en onheilspellende gebergte aan de rand van het dorp noemt, mogelijk van pas komen.

Marjolijn Hof bewijst wederom dat ze geweldig kan schrijven. De wijze waarop

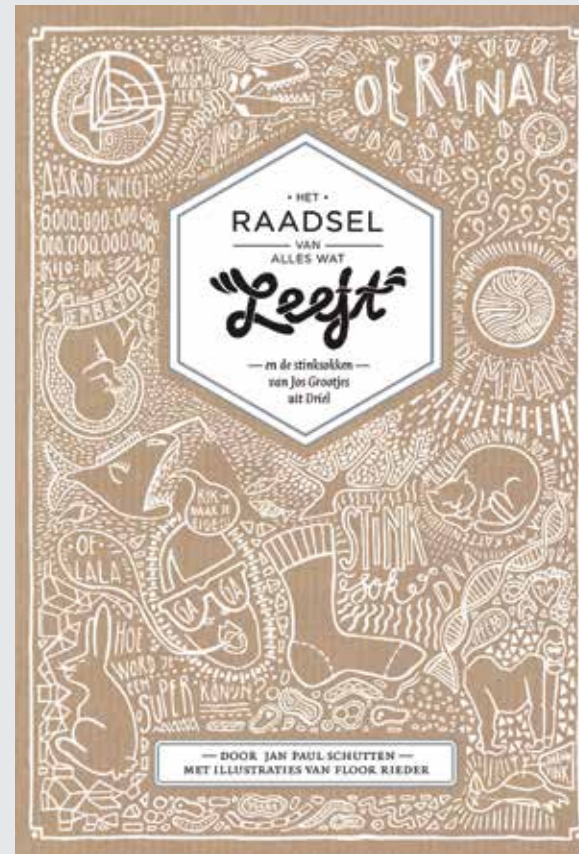
ze de verschillende verhaalfiguren neerzet, is meesterlijk gedaan. Ontroerend is de vriendschap die zich al rap ontwikkelt tussen de kreukelige oude man en de jonge jongen. Mooi ook hoe Hof de onderlinge relaties verder uitdiept. Aanvankelijk mist Twan zijn zus, die voor het eerst ongesteld is geworden en daarom een kamer moet delen met haar moeder en oma. 'Ik miste Linde. Zij en ik begrepen elkaar meestal. Ik zei iets en Linde zei iets en het leek op gooien en vangen, zo snel dat niemand ons kon volgen.'

Prachtig ook zijn de sfeerbeschrijvingen van het IJslandse landschap en het barre klimaat. Vlak voordat opi uit het leven van zijn familie verdwijnt, laat hij de tweeling nog weten: 'Aan het eind van de regenboog staat een pot met goud. Daar wil iedereen naartoe. Ik doe het op mijn manier. Ik ga niet naar het eind van de regenboog, maar naar het eind van het noorderlicht!' Waarop Linde fijntjes antwoordt: 'U denkt zeker dat we alles geloven (...) We zijn geen kleine kinderen meer.'

En daarmee maakt Hof duidelijk dat haar verhaal niet alleen gaat over vriendschap, familie en de dood, maar ook over volwassen worden. Afscheid nemen, sterven, het hoort bij het leven. Opi Kas verkiest het te doen op zijn manier. Of zijn keuze de beste is?

'Hij wil niet gevonden worden', laat Twan zijn zus aan het eind van de geschiedenis weten.

'En ze weten niet op welke berg ze moeten zoeken,' zei Linde.

'Het barst hier van de bergen.'

Ik zei iets en Linde zei iets en het leek op gooien en vangen.

'Weet jij wat het beste is?' vroeg ik.

'Weet jij het?' vroeg Linde.

'Ik denk dat het beste niet bestaat,' zei ik.

Marjolijn Hof op haar best. Met *De regels van drie* toont zij zich een groot schrijfster met een scherp inzicht. Een boek met ontegenzeggelijk literaire kwaliteiten. Zeer de moeite waard voor lezers vanaf tien jaar. Liefst met enige leeservaring, dat wel.

Alles wat leeft en stinksokken

Jan Paul Schutten (1970) verstaat de kunst ingewikkelde zaken op een eenvoudige manier uit te leggen. Daarbij geeft hij bovendien blijk van het feit over een flinke dosis gezonde humor te beschikken. Dat alles maakt hem uitermate geschikt voor

het schrijven van informatieve boeken voor jongeren. Hij deed het eerder heel succesvol met *Kinderen van Amsterdam* (Nieuw Amsterdam, 2007), dat hij samen met illustrator Paul Teng maakte en waarmee hij in 2008 een Gouden Griffel won. Inmiddels beschikt Schutten over een omvangrijk oeuvre. Daar kan nu weer een nieuw boek aan worden toegevoegd.

In *Het Raadsel van alles wat leeft en de stinksokken van Jos Grootjes* uit *Driel* doet Schutten een geslaagde poging de uiterst complexe materie rond de evolutie inzichtelijk te maken. Wat is leven precies? Hoe zijn planten, dieren en mensen op aarde ontstaan? Hoe maak je iets levends uit een verzameling stoffen die net zo dood zijn als legosteentjes? Waarom zit een eenvoudige cel nog knapper in elkaar dan de ingewikkeldste robot? Het zijn zomaar een paar van de vele grote vragen waar de auteur in rake bewoordingen een verhelderend en dik-

wijls ook geestig antwoord op geeft.

Neem bijvoorbeeld de manier waarop hij in het eerste deel van het boek het pantoffeldiertje vergelijkt met een geavanceerde robot.

Het pantoffeldiertje leeft en een robot niet, dat is het grootste verschil. Maar er zijn ook overeenkomsten. Eén daarvan is dat ze allebei van dode dingen zijn gemaakt. Alles wat je ziet – en zelfs alles wat je niet ziet – is uit atomen en moleculen opgebouwd. Dat zijn heel kleine bouwsteentjes, waar alles in het heelal van gemaakt is. Van pantoffeldiertjes tot bomen, sterren, planeten, zakken konijnenvoer, oom Henk, komkommers, de stinksokken van Jos Grootjes uit *Driel*, wolken, slagroomtaarten en robots. Ja, zelfs Lady Gaga bestaat uit atomen.

Met dit magistrale boek levert succesauteur Jan Paul Schutten zijn magnum opus af. Of in ieder geval zijn voorlopige magnum opus, want gelukkig denkt hij nog niet aan ophouden. Hulde ook aan het adres van Floor Rieder, die de luxe ogende gebonden uitgave voorzag van prachtige illustraties.

Er is geen twijfel mogelijk: jong en oud zullen zich werkelijk geen moment vervelen met dit fantastische boek dat het verdient om gezien en gelezen te worden. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze, maar ook andere jeugdboeken: <www.eenboekjeopen.nl>.